

Datum

15 oktober 2024

Onderwerp

VNG-inbreng voor CD Arbeidsmarktbeleid 23 oktober

Geachte dames en heren,

Woensdag 23 oktober debatteert u met minister Van Hijum over het Arbeidsmarktbeleid. Wij willen uw aandacht vestigen op drie onderwerpen:

- Rijksbrede arbeidsmarktagenda: werk integraal en heb oog voor de gemeentelijke dimensie;
- Ontwikkeling regionale Werkcentra -ontschotting budget en wetgeving is nodig;
- CAO Aan de Slag: herstel de weeffout in de Participatiewet.

1. Rijksbrede arbeidsmarktagenda

Het kabinet streeft naar een sterke concurrentiepositie voor Nederland met voldoende arbeidskrachten om breed welvaartsniveau te garanderen. Momenteel werkt het kabinet een rijksbrede arbeidsmarktagenda uit, waarover wij het volgende hebben op te merken:

- De aandacht voor arbeidsmarktkrapte is positief. Het zet gemeenten met een regisserende rol in hun arbeidsmarktregio hebben aan tot meer samenwerking. Het is belangrijk te komen tot een integrale, sociaaleconomische aanpak van dit vraagstuk. Helaas worden middelen nog te vaak versnipperd over verschillende ministeries en programma's verdeeld. Dat is domweg inefficiënt. We roepen u op bij de minister aan te dringen op integrale middelen voor een integrale aanpak.
- Dat de arbeidsmarktaanpak publiek-privaat wordt aangevlogen is positief. Zowel op landelijk niveau, als op het niveau van de arbeidsmarktregio werken publieke partners, bedrijfsleven, onderwijs en sociale partners plannen uit.

Tegelijkertijd zijn er nog steeds veel sectorspecifieke initiatieven. Op zich is dat ook positief. De contramal is evenwel dat onduidelijk is hoe dit soort initiatieven zich verhouden tot de regionale (arbeidsmarktbrede) aanpakken. Wij roepen daarom op om bij de ontwikkeling van agenda's en programma's beter te sturen op deze verbinding en gemeenten (en arbeidsmarktregio's) hierin te faciliteren.

- De aandacht voor menselijk kapitaal lijkt nog niet vertaald in een direct, toereikend budget. Wel beschikbare middelen zijn versnipperd en/of niet structureel. Dit bemoeilijkt de regisserende rol van gemeenten en hun uitvoeringskracht. Duidelijkheid over financiering en samenwerking tussen sectoren is cruciaal voor een effectieve uitvoering in de arbeidsmarktregio's.

2. Ontwikkeling regionale werkcentra

Het kabinet wil de dienstverlening rond werk en scholing in een arbeidsmarktregio in één loket samenbrengen: het Werkcentrum. “Hierbij moet de ondersteuningsbehoefte van de burger centraal staan en niet de inkomenssituatie.” Het is fantastisch dat het kabinet hierop inzet en gemeenten zetten alles op alles om voor de beoogde inwerkingtreding van de wet op 1 januari 2026 gereed te zijn.

Om vanuit de ondersteuningsbehoefte van de burger te kunnen werken moeten de betrokken dienstverleners ontschot kunnen werken en dat kan nu niet, zowel vanwege het wegvallen van het ontschot budget als vanwege ontbrekende wet- en regelgeving die dat mogelijk zou moeten maken. Saillant voorbeeld van het laatste is het ontbreken van regelgeving die gegevensuitwisseling tussen publieke partijen onderling en met werkgevers, vakbonden en private partijen mogelijk maakt.

Gemeenten hebben voor ogen in de regionale werkcentra de werkwijze voort te zetten die is opgedaan met de RMT-dienstverlening (RMT: regionale mobiliteitsteams). Vanwege de hierboven genoemde factoren lukt dat nu niet.

Daarnaast is een aantal zaken niet mogelijk in het overgangsjaar 2025, omdat de tijdelijke RMT-regeling vervalt waarmee een wettelijke grondslag ontbreekt. Dit heeft negatieve gevolgen voor het arbeidsmarktbeleid. Concreet betekent dit dat:

- Het bieden van loopbaanadvies door gemeenten niet mogelijk is;
- Er geen grondslag is voor het ontschot aanbieden van dienstverlening van UWV aan gemeenten en vice versa;
- De gegevensuitwisseling tussen publieke partijen onderling en met werkgevers, vakbonden en private partijen niet mogelijk wordt gemaakt.

Om binnen de regionale werkcentra de dienstverlening — waar gemeenten via de RMT's goede ervaringen hebben opgedaan — te kunnen continueren is het volgende nodig:

- Een grondslag voor het ontschot kunnen aanbieden van UWV-dienstverlening aan gemeenten en vice versa;
- Een grondslag voor het verwerken van persoonsgegevens in de samenwerking tussen gemeenten en UWV maar ook in de driehoek gemeenten, UWV en leveranciers van re-integratiedienstverlening (inclusief scholing);
- Financiële middelen voor ontschotte dienstverlening;
- Een scholingsregeling die zich met name richt op sectoren met maatschappelijke relevantie, waarbij de werkcentra benut kunnen worden als toegangspoort. Zo verkleinen we de kwalitatieve mismatch op de arbeidsmarkt.

3. CAO Aan de Slag

Sinds 1 juli 2021 vallen medewerkers met een arbeidsbeperking onder de CAO Aan de Slag. Hiermee is de wirwar aan gemeentelijke arbeidsvoorwaardenregelingen gelijkgetrokken en gelden afspraken over (aanvullende) arbeidsvoorwaarden, pensioenopbouw, etc.

Sinds 2021 geven we al bij de (voorgangers van de) minister aan dat er een groot knelpunt is, omdat door een weeffout in de Participatiewet, de financiële basis voor deze CAO ontbreekt. Naar onze mening heeft de minister de taak de weeffout te herstellen en om het benodigd budget ter beschikking te stellen.

Vanwege de druk op de bredere gemeentefinanciën staat de CAO en daarmee de arbeidsvoorwaarden steeds verder onder druk. Het achterliggende halfjaar heeft een technische werkgroep van de VNG gekeken naar de financiering van de CAO Aan de Slag en naar eventuele mogelijkheden om hierover afspraken te maken met de minister. Vooralsnog ontbreken de middelen om de per 1 januari 2025 aflopende CAO te verlengen. In november is er bestuurlijk overleg met de minister, maar gezien de krappe termijn brengen we u nu alvast op de hoogte. In onze inbreng voor de begrotingsbehandeling komen we op dit punt terug.